УДК 330.34:351.78:004.9(477); JEL classification: M40, O19
DOI: https://doi.org/10.36887/2415-8453-2025-1-63

Стегней Маріанна Іванівна, доктор економічних наук, професор, професор кафедри економіки та фінансів, Мукачівський державний університет

Нодь Оршоя Ласлівна, кандидат економічних наук, старший викладач кафедри географії та туризму, Закарпатський угорський інститут ім. Ференца Ракоці ІІ

Прокопець Руслан Іванович, здобувач PhD спеціальності «Економіка», Мукачівський державний університет

Романюк Сергій Вікторович, здобувач PhD спеціальності «Економіка», Мукачівський державний університет

Оксимчук Сергій Олександрович, начальник відділу контролю супроводження процесів стягнення управління примусового стягнення проблемних активів фізичних осіб департаменту по роботі з проблемними активами АБ «УКРГАЗБАНК»

Stehnei Marianna, Doctor of Sciences in Economics, Professor, Professor of the Department of Economics and Finance, Mukachevo State University
https://orcid.org/0000-0002-4688-6447

Nod Orshoia, Candidate of Economic Sciences, Senior Lecturer of the Department of Geography and Tourism, Ferenc Rakoczi II Transcarpathian Hungarian College of Higher Education,
https://orcid.org/0000-0002-1048-776X

Prokopets Ruslan, PhD student in Economics, Mukachevo State University
https://orcid.org/0009-0006-6486-6307

Romaniuk Serhii, PhD student in Economics, Mukachevo State University,
https://orcid.org/0009-0001-6912-1439

Oksymchuk Serhii, Head of Retail Debt Recovery Monitoring Department, Non-Performing Assets Department, UKRGASBANK
https://orcid.org/0009-0009-7916-2996

МОДЕЛІ ЖИТТЄЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ТЕРИТОРІАЛЬНИХ ГРОМАД В УМОВАХ РОЗВИТКУ ЦИФРОВОЇ ЕКОНОМІКИ

MODELS OF LIFE SUPPORT FOR TERRITORIAL COMMUNITIES IN THE CONTEXT OF DIGITAL ECONOMY DEVELOPMENT

Стегней М. І., Нодь О. Л., Прокопець Р. І., Романюк С. В., Оксимчук С. О. Моделі життєзабезпечення територіальних громад в умовах розвитку цифрової економіки. *Український журнал прикладної економіки та техніки*. 2025. Том 10. № 1. С. 370 – 374.

Stehnei M., Nod O., Prokopets R., Romaniuk S., Oksymchuk S. Models of life support for territorial communities in digital economy development. *Ukrainian Journal of Applied Economics and Technology*. 2025. Volume 10. № 1, pp. 370 – 374.

У статті розглядаються проблеми та перспективи формування і реалізації моделей життєзабезпечення територіальних громад в умовах цифрової економіки. Досліджено стан та сучасні виклики в системі життєзабезпечення територіальних громад в умовах децентралізації та із урахуванням війни в Україні. Проаналізовано підходи до оцінки стану цифрової готовності територіальних громад та проблеми впровадження цифрових технологій на сучасному етапі розвитку України. Визначено сутність та основні складові цифрової моделі життєзабезпечення як інтегрованої системи управління, що об'єднує її просторово-територіальний, виробничий і соціальний потенціал, використовуючи сучасні інформаційні технології, та спрямована на конкурентоспроможний розвиток економіки, розв'язання актуальних проблем та забезпечення високої якості й безпеки життя населення. Окреслено передумови успішного формування та упровадження цифрових моделей життєзабезпечення територіальних громад.

***Ключові слова**: територіальний розвиток, територіальні громади, цифрові моделі життєзабезпечення, цифрова економіка, цифрові технології.*

The article examines the problems and prospects of forming and implementing models of life support for territorial communities in the context of the digital economy. The state and modern challenges in the life support system of territorial communities under decentralization and considering the war in Ukraine are analyzed. Key issues identified include a high level of infrastructure wear and destruction, insufficient funding and inefficient use of budget resources, uneven development of urban and rural community infrastructure, a shortage of qualified personnel, irrational use of natural and economic resources, and a low level of digitalization and innovation activity. The level of digital readiness of territorial communities and the challenges of implementing digital technologies at the current stage of Ukraine's development are explored. The experience of European countries in creating digital models of community life support based on the principles of open governance, service automation, and artificial intelligence in municipal management is reviewed. The article identifies the features of creating and adapting Smart management models for territorial development, the most common of which are the "Smart City" concept for urban areas and the "Smart Village" concept for rural communities. The essence and key components of the digital life support model are defined as an integrated management system that combines spatial-territorial, industrial, and social potential using modern information technologies. This model aims at competitive economic development, addressing current challenges, and ensuring the population's high quality and life safety. The necessity of integrating information technologies into healthcare, education, transport, economy, and security to create a unified digital ecosystem for communities is emphasized. The prerequisites for successfully forming and implementing digital life support models for territorial communities are outlined.

© Стегней Маріанна Іванівна, Нодь Оршоя Ласлівна, Прокопець Руслан Іванович, Романюк Сергій Вікторович, Оксимчук Сергій Олександрович, 2025

Keywords: *territorial development, territorial communities, digital life support models, digital economy, digital technologies.*

Вступ

В умовах децентралізації однією ключових проблем і водночас завдань органів місцевого самоврядування та публічного управління є організація ефективного життєзабезпечення громад. Передача повноважень та фінансових ресурсів на місця вимагає від громад самостійно забезпечувати якісне водопостачання, енергозабезпечення, транспортну інфраструктуру, медичне обслуговування та соціальні послуги. Сучасні цифрові технології та продукти, що стрімко розвиваються та поширюються в економіці й суспільстві, створюють передумови для ефективного управління ресурсами та покращення якості послуг для населення. На сьогодні в Україні, з огляду на воєнний стан, високий рівень зношеності та пошкодження інфраструктури, а також недостатній рівень ефективності організації громадських послуг, надзвичайно гостро постають проблеми життєзабезпечення територіальних громад, що потребують додаткових досліджень та пошуку ефективних моделей їх оптимізації із урахуванням можливостей, які надають цифрові технології.

Проблеми розвитку і життєзабезпечення територіальних громад розглядаються у працях багатьох вітчизняних науковців, серед яких: Павлович-Сенета Я., Лепіш Н., Олексюк Г., Попадинець Н., Самотій Н., Шкільняк М., Мельник А., Монастирський Г., Васіна А., Іванова О. та інші. Роль цифрових технологій у контексті публічного управління та самоврядування на територіальному та муніципальному рівнях досліджено у працях Бородіна Є., Демошенко Г., Євсюкової О., Мужанової Т. та Піскохи Н. та зарубіжних учених. Останні дослідження у сфері життєзабезпечення територіальних громад в умовах цифрової економіки охоплюють широкий спектр питань, включаючи розвиток «розумних» міст, цифровізацію муніципального управління, впровадження інноваційних технологій у сфері соціальних та адміністративних послуг. З огляду на недостатній рівень ефективності розвитку територіальних громад та наявність глибоких структурних, економічних та управлінських проблем питання розроблення моделей інтегрованого управління розвитком і життєзабезпеченням громад із урахуванням можливостей, які надає цифрова економіка, потребують подальшого вивчення і систематизації.

Формулювання цілей статті

Метою написання статті є дослідження сутності та особливостей формування моделі життєзабезпечення територіальних громад в умовах розвитку цифрової економіки.

Виклад основного матеріалу дослідження

Реформа місцевого самоврядування в Україні [1], що реалізується через децентралізацію, привела до створення об'єднаних територіальних громад, які отримали розширені повноваження та фінансову автономію. Це створило умови та можливості для громад самостійно розпоряджатися бюджетом, ефективніше управляти інфраструктурою, покращити якість соціальних та адміністративних послуг, а також залучати інвестиції та реалізовувати місцеві ініціативи.

На думку Павлович-Сенета Я. П. та Лепіш Н. Я., об'єднана територіальна громада являє собою спільноту, яка спроможна через органи місцевого самоврядування, а в умовах воєнного стану – за підтримки військових адміністрацій, надавати мешканцям якісні соціальні та адміністративні послуги, в які включаються сфери освіти та культури, охорони здоров'я та соціального захисту, житлово-комунального господарства та благоустрою. Ефективне функціонування громади забезпечується новим механізмом фінансово-економічного забезпечення, що сприяє накопиченню та раціональному використанню ресурсів на місцевому рівні [2]. Таким чином, територіальні громади отримали фінансові інструменти та повноваження для реалізації однієї з найважливіших функцій, а саме – організації, адміністрування та безперебійної підтримки систем життєзабезпечення.

Системи життєзабезпечення територіальних громад являють собою комплекс інфраструктурних, соціальних та управлінських елементів, які забезпечують стабільне функціонування громади та комфортне життя її мешканців.

Переваги децентралізованого управління територіями стимулюють територіальні громади, які все менше розраховують на пряме бюджетне фінансування та підтримку держави у розвитку місцевої інфраструктури, до впровадження інноваційних цифрових рішень [3]. Розширені повноваження та можливості співпраці між громадами, залучення додаткових фінансових ресурсів від міжнародних донорів та інвесторів сприяють активному впровадженню цифрових технологій для оптимізації управлінських процесів, автоматизації послуг, розвитку «розумної» інфраструктури та забезпечення ефективної комунікації з населенням.

Водночас науковці виділяють ряд проблем щодо організації життєзабезпечення територіальних громад, серед яких [4, с. 78]:

1) недостатнє фінансування та неефективне використання бюджетних ресурсів. Попри надані повноваження, громади часто стикаються з проблемами недостатнього фінансування для реалізації інфраструктурних проєктів і забезпечення базових потреб населення;

2) нерівномірний розвиток інфраструктури громад, особливо відчутною є різниця в системах життєзабезпечення міських і сільських громад;

3) відсутність кваліфікованих кадрів для управління громадами та реалізації проєктів розвитку, що стримує ефективну організацію життєзабезпечення;

4) нераціональне використання природних та економічних ресурсів громад, що призводить до порушення балансу між попитом і пропозицією, проявів корупції, зниження інвестиційної привабливості громад;

5) низький розвиток цифровізації та інноваційної активності, що викликано не тільки відсутністю коштів для розвитку та доступу до нових технологій та цифрових продуктів, а також недостатньо ефективною організацією співпраці між бізнесом, владою та громадськістю;

6) низький рівень комунальних послуг та застарілі системи житлово-комунального господарства.

На це все накладаються додаткові проблеми, що виникли в умовах війни росії проти України, а саме: «пошкодження і руйнування транспортної, соціальної та виробничої інфраструктури, знищення ворогом енергетичної інфраструктури, зовнішня та внутрішня міграція населення та необхідність виділення додаткових коштів на забезпечення безпеки і захисту» [5 , с. 199].

Вказані проблеми вимагають комплексного підходу до розвитку місцевого самоврядування та вдосконалення механізмів життєзабезпечення на місцях. При цьому частина проблем може бути вирішена завдяки впровадженню цифрових технологій у сферу публічного управління, організації надання адміністративних і соціальних послуг, організації діяльності житлово-комунального господарства тощо.

Попри війну з росією з 2014 року та повномасштабне вторгнення у 2022 році, Україна досягла значних успіхів у цифровій трансформації. Цифрові рішення, такі як система «Трембіта», «Портал Дія», «PROZORRO», «Spending», допомагають реалізувати реформи, необхідні для статусу кандидата на вступ до ЄС. У рамках децентралізації Міністерство розвитку громад, територій та інфраструктури впроваджує такі ключові інструменти, як екосистема «Dream», ГІС регіонального розвитку, портал «Децентралізація» та містобудівний кадастр [6].

Погоджуємося з думкою авторів (Бородін Є., Піскоха Н. та Демошенко Г.), що завдяки реформі місцевого самоврядування та політиці децентралізації в Україні досягнуто значного прогресу в розвитку цифрового місцевого управління. Зокрема, на муніципальному рівні успішно застосовуються цифрові рішення для покращення комунікацій, а також створюються і підтримуються в актуальному стані цифрові системи та інформаційні ресурси для найважливіших напрямів життєдіяльності громад. Більшість інформаційних ресурсів країни зосереджена саме на місцевому рівні. У багатьох містах активно функціонують спеціалізовані підрозділи, які займаються питаннями цифровізації, а також сформувався окремий напрям у діяльності організацій-розробників цифрових рішень, орієнтований на потреби органів місцевого самоврядування [7]. Водночас, як зазначають автори, всі досягнення муніципальної цифровізації відносяться насамперед до частки великих міст. У такому випадку розрив у сфері цифровізації між ними і невеликими сільськими громадами існує внаслідок різниці у можливості доступу до швидкісного інтернету.

За даними Міністерства цифрової трансформації України [8] станом на кінець 2022 року, в Україні нараховувалося 7,191 мільйон точок фіксованого доступу до інтернету, з яких 1,686 мільйона – у сільській місцевості. При цьому 6,388 мільйона абонентів (88,8%) користувалися високошвидкісним дротовим інтернетом зі швидкістю від 100 Мбіт/с. Рівень цифрового розриву в сільській місцевості коливається від 25 до 38% залежно від регіону.

Як зазначає Євсюкова О. В., в Україні наразі активно здійснюються кроки щодо підвищення цифрової спроможності територіальних громад. Зокрема, була створена Програма EGAP, яка реалізується Фондом Східна Європа та Фондом Innovabridge у співпраці з Міністерством цифрової трансформації України за фінансової підтримки Швейцарської агенції розвитку та співробітництва. Її мета – використання сучасних ІКТ для підвищення якості управління, покращення взаємодії між владою та територіальними громадами, а також сприяння соціальним інноваціям в Україні [9]. Проте наразі вказані ініціативи залишаються пілотними проєктами та цілком не реалізовані.

В окремих громадах, зокрема міських, за підтримки місцевих адміністрацій та бізнесу упроваджуються окремі елементи цифрових послуг для громадян, що спрямовані на підвищення якості комунальних (розумне освітлення та датчики якості повітря), транспортних (електронні квитки та додатки руху міського та приміського транспорту) та адміністративних (електронні черги, електронні петиції тощо) послуг для населення.

У практиці розвинених країн одним із пріоритетних напрямів стратегічно-орієнтованої цифрової трансформації територіальних економічних систем є впровадження Smart-моделей. Сьогодні найбільш поширеними напрямами використання смарт-технологій є концепції «Smart Citi» для міських територій та «Smart Village» для сільських громад.

Концепція «Smart Citi» передбачає створення інтелектуальних і ефективних міст, де використовуються сучасні цифрові технології для покращення якості життя мешканців, оптимізації управління ресурсами та забезпечення сталого розвитку, що включає: інтелектуальну інфраструктуру для управління комунальними послугами, е-урядування для забезпечення прозорості та участі громадян, «розумні» транспортні системи, екологічні технології, інтелектуальні будівлі, телемедицину та інші інновації для поліпшення здоров'я і соціальних послуг. Концепція також акцентує увагу на цифровій інклюзивності та розвитку технологій для всіх громадян [10].

Моделі «Smart Village» передбачають впровадження цифрових технологій та інновацій для покращення якості життя мешканців сільських громад, ефективного управління ресурсами та створення сталого економічного розвитку й охоплюють цифровізацію публічних послуг, розвиток інфраструктури, енергоефективних рішень, підтримку місцевого бізнесу та аграрних стартапів, а також підвищення

цифрової грамотності населення. Завдяки цьому громади стають більш самодостатніми, екологічно сталими та конкурентоспроможними в умовах сучасної цифрової епохи [11].

В українській науковій думці більш поширеним є поняття «цифрова громада», під яким Піскоха Н. пропонує розуміти систему управління у сфері місцевого самоврядування територіальних громад, основана на цифровому врядуванні з використанням цифрових технологій великих баз даних та штучного інтелекту [12]. На нашу думку, цифрова громада повинна забезпечувати не тільки процеси електронного врядування та цифровізацію адміністративних послуг, а також формувати ефективні системи управління господарством громади із забезпеченням ефективного зворотного зв'язку.

На основі проведених досліджень можна дати наступне визначення цифрової моделі життєзабезпечення громади – це інтегрована система управління, що об'єднує просторово-територіальний, виробничий і соціальний потенціал, використовуючи сучасні інформаційні технології. Вона спрямована на конкурентоспроможний розвиток економіки, розв'язання актуальних проблем та забезпечення високої якості й безпеки життя населення. На рис. 1. наведена орієнтовна структура та складові цифрової моделі життєзабезпечення громади, що враховує наявний економічний та соціальний потенціал та потенційну здатність до розвитку цифрової спроможності із урахуванням сучасних цифрових та інноваційних технологій.

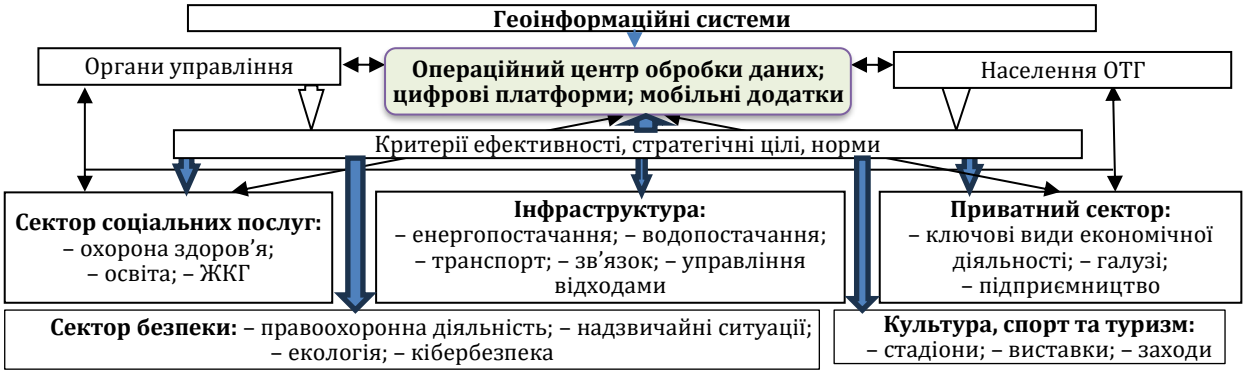

Рис. 1. Орієнтовна структура цифрової моделі життєзабезпечення територіальних громад

Джерело: авторська розробка.

Запропонована модель передбачає адаптацію населених пунктів до цифрових технологій з урахуванням особливостей їхнього розташування, а також можливості міжтериторіальної інтеграції для забезпечення сталого територіального розвитку. Окрім стандартних сервісів, впроваджених на цьому етапі (фінансове управління ОТГ, адміністративні, медичні, освітні та транспортні послуги), вона спрямована на глибшу інтеграцію соціально-економічного середовища громади.

Успішне формування моделі цифрової громади потребує вирішення багатьох проблем, що на сьогодні постають перед громадами, а саме: переведення максимальної кількості публічних послуг в онлайн-формат із забезпеченням доступності цифрових технологій для якомога більшої кількості громадян; підвищення якості надання публічних послуг та зміцнення довіри громадян до місцевої влади; подолання цифрової нерівності між громадами; збільшення фінансування та ефективне використання коштів, виділених на проєкти цифрової трансформації; розробка та впровадження концепцій і програм цифрового розвитку для кожної територіальної громади; удосконалення законодавства для забезпечення міжвідомчого цифрового обміну на рівні територіальних громад; підвищення цифрової грамотності органів публічного адміністрування та населення шляхом розвитку цифрових навичок і компетенцій серед більшості громадян України.

Висновки та перспективи подальших розвідок

Територіальні громади на сьогодні стикаються з низкою важких фінансових, інфраструктурних, соціальних і безпекових викликів, що створюють бар'єри для їх ефективного життєзабезпечення, особливо в умовах війни. Одним із шляхів подолання вказаних бар'єрів є комплексне використання цифрових технологій, що дозволить оптимізувати управління фінансами, підвищити прозорість використання ресурсів, покращити координацію між владою, бізнесом і громадськістю, сприяти рівномірному розвитку інфраструктури та модернізації житлово-комунального господарства.

На основі досліджених наукових праць визначено сутність цифрової моделі життєзабезпечення громади як інтегрованої системи управління, що об'єднує її просторово-територіальний, виробничий і соціальний потенціал, використовуючи сучасні інформаційні технології, та спрямована на конкурентоспроможний розвиток економіки, розв'язання актуальних проблем та забезпечення високої якості й безпеки життя населення.

Однією з передумов формування ефективних моделей життєзабезпечення громад на основі цифрових технологій є підвищення їх цифрової спроможності, що включає: доступ населення та установ до якісного та швидкісного інтернету, високий рівень цифрових навичок посадовців та населення, наявність доступних цифрових продуктів, адаптованих до потреб організації життєзабезпечення громад, забезпечення кібербезпеки програм та користувачів.

Література

1. Про добровільне об'єднання територіальних громад: Закон України від 05.02.2015 № 157-VIII. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/157-19#Text.
2. Павлович-Сенета Я. П., Лепіш Н. Я. Територіальні громади в умовах воєнного стану в Україні: адміністративно-правове забезпечення та особливості функціонування. *Аналітичне-порівняльне правознавство*. 2022. № 4, С. 209-214. DOI: https://doi.org/10.24144/2788-6018.2022.04.3.
3. Олексюк Г. В., Попадинець Н. М., Самотій Н. С. Управління територіальними громадами на засадах територіального маркетингу: теоретико-методологічні аспекти. *Регіональна економіка*. 2021. № 3. DOI: https://doi.org/10.36818/1562-0905-2021-3-2.
4. Кравців В. С., Сторонянська І. З. (Ред.). Територіальні громади в умовах децентралізації: ризики та механізми розвитку. Львів: ДУ «Інститут регіональних досліджень імені М. І. Долішнього НАН України». 2020.
5. Шкільняк М., Мельник А., Монастирський Г., Васіна А., Іванова О., Дудкіна О. Управління життєдіяльністю територіальних громад в умовах воєнного стану: виклики й механізми реагування. *Вісник економіки*, 2022. № 2, С. 197-206. URL: http://dspace.wunu.edu.ua/handle/316497/46009.
6. Міністерство розвитку громад та територій України : веб-сайт. URL: https://mindev.gov.ua.
7. Бородін Є., Піскоха Н., Демошенко Г. Проблеми і переваги цифровізації місцевого самоврядування. *Аспекти публічного управління*. 2021. № 9(4), С. 95-103. DOI: https://doi.org/10.15421/152141.
8. Мінцифра створює інтерактивну мапу доступу до інтернету в різних куточках України. *Міністерство цифрової трансформації України.* URL: https://thedigital.gov.ua/news/mintsifra-stvoryue-interaktivnu-mapu-dostupu-do-internetu-v-riznikh-kutochkakh-ukraini.
9. Євсюкова О. В. Цифрова спроможність територіальних громад в Україні: проблеми та перспективи. *Державне управління: удосконалення та розвиток*. 2021. № 6. DOI: https://doi.org/10.32702/2307-2156-2021.6.1.
10. Мужанова Т. М. «Розумне місто» як інноваційна модель управління. *Економіка. Менеджмент. Бізнес.* 2017. № 2. URL: https://journals.dut.edu.ua/index.php/emb/article/view/1515
11. Praveen, P., Khan, A., Verma, A. R., Kumar, M., & Peoples, C. (). Smart Village Infrastructure and Rural Communities. In Smart Village Infrastructure and Sustainable Rural Communities *IGI Global*. 2023. pp. 1-15. DOI: https://doi.org/10.4018/978-1-6684-6418-2.ch001.
12. Піскоха Н. Цифрова трансформація місцевого самоврядування: визначення поняття та напрямків утворення цифрових громад. *Аспекти публічного управління*, 2021. № *9*(6), С. 39-45. DOI: https://doi.org/10.15421/152168.
13. Іртищева І., Стегней М. Інноваційне оновлення фінансово-економічного механізму реалізації децентралізованої моделі сталого розвитку територіальних громад. *Економіст*. 2015. № 6. С. 8-12.
14. Іртищева І. О., Стегней М. І., Войт Д. С., Павленко Г. М. Інституційне забезпечення соціально-економічного розвитку регіонів в умовах децентралізації. *Вісник ХНАУ ім. В.В. Докучаєва. Серія: Економічні науки.* 2019. № 3. С. 173-183.

References

1. On the Voluntary Association of Territorial Communities: Law of Ukraine of February 5, 2015, No. 157-VIII. Available at: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/157-19#Text.
2. Pavlovych-Seneta, Y. P., & Lepish, N. Y. (2022). Territorial communities under martial law in Ukraine: Administrative and legal support and functioning features. *Analytical and Comparative Jurisprudence*, no. 4, pp. 209–214. https://doi.org/10.24144/2788-6018.2022.04.3.
3. Oleksyuk, H. V., Popadynets, N. M., & Samotii, N. S. (2021). Management of territorial communities based on territorial marketing: Theoretical and methodological aspects. *Regional Economy*, no. 3. https://doi.org/10.36818/1562-0905-2021-3-2.
4. Kravtsiv, V. S., & Storonyanska, I. Z. (Eds.). (2020). *Territorial communities under decentralization: Risks and development mechanisms*. Lviv: M. I. Dolishniy Institute of Regional Research of NAS of Ukraine.
5. Shkilniak, M., Melnyk, A., Monastyrskyi, H., Vasina, A., Ivanova, O., & Dudkina, O. (2022). Management of territorial community life under martial law: Challenges and response mechanisms. *Visnyk Ekonomiky*, no. 2, pp. 197–206. Available at: http://dspace.wunu.edu.ua/handle/316497/46009.
6. Ministry for Communities and Territories Development of Ukraine: Website. Available at: https://mindev.gov.ua.
7. Borodin, Y., Piskokha, N., & Demoshenko, H. (2021). Problems and advantages of digitalization of local self-government. *Aspects of Public Administration*, no. 9(4), pp. 95–103. https://doi.org/10.15421/152141.
8. The Ministry of Digital Transformation of Ukraine (n.d.). The Ministry creates an interactive map of Internet access across Ukraine. Available at: https://thedigital.gov.ua/news/mintsifra-stvoryue-interaktivnu-mapu-dostupu-do-internetu-v-riznikh-kutochkakh-ukraini.
9. Yevsiukova, O. V. (2021). Digital capacity of territorial communities in Ukraine: Problems and prospects. *Public Administration: Improvement and Development*, no. 6. https://doi.org/10.32702/2307-2156-2021.6.1.
10. Muzhanova, T. M. (2017). "Smart City" as an innovative management model. *Economics. Management. Business*, no. 2. Available at: https://journals.dut.edu.ua/index.php/emb/article/view/1515.
11. Praveen, P., Khan, A., Verma, A. R., Kumar, M., & Peoples, C. (2023). Smart village infrastructure and rural communities. In *Smart Village Infrastructure and Sustainable Rural Communities* (pp. 1–15). IGI Global. https://doi.org/10.4018/978-1-6684-6418-2.ch001.
12. Piskokha, N. (2021). Digital transformation of local self-government: Concept definition and directions for building digital communities. *Aspects of Public Administration*, no. 9(6), pp. 39–45. https://doi.org/10.15421/152168.
13. Irtyshcheva, I., & Stehnei, M. (2015). Innovative renewal of the financial-economic mechanism for implementing a decentralized model of sustainable development of territorial communities. *Ekonomist*, no. 6, pp. 8–12.
14. Irtyshcheva, I. O., Stehnei, M. I., Voit, D. S., & Pavlenko, H. M. (2019). Institutional support for the socio-economic development of regions under decentralization. *Visnyk of KhNAU named after V. V. Dokuchaiev. Series: Economic Sciences*, no. 3, pp. 173–183.

Стаття надійшла до редакції 12.01.2025 р.